

I afseende härå får Utskottet erinra, att Riksdagen tillförene två särskilda gånger, sednast år 1868, för sin del beslutat en lagförändring i sådan syftning som motionären föreslagit, men att Kongl. Maj:t afslagit Riksdagens underdåniga framställningar i ämnet.

Vid sådant förhållande och då det icke lär vara antagligt, att en förnyad likartad framställning från Riksdagen nu skulle vinna Kongl. Maj:ts nådiga bifall, får Utskottet, med fästadt afseende jemväl å frågans ringa vikt, vördsamt hemställa,

att omförmälda motion ej må till någon åtgärd å Riksdagens sida för-
anleda.

Stockholm den 14 April 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer äro anmälda af Herrar *Jöns Olsson, Bovin och Engman.*

N:o 36.

Ank. till Riksd. Kansli d. 14 April 1870, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om upphäfvande af den genom Kongl. förordningen den 13 September 1864 medgifna frihet i ränte-aftal.

Enligt omförmälda Kongl. förordning skall det i 9 kapitlet 6 § Handelsbalken stadgade förbud att taga eller låta förskrifva sig större ränta än sex för hundra om året icke ega tillämpning vid försträckning, som mot förskrifning,

utan säkerhet af inteckning i fast egendom, eller pant af i sådan egendom intecknad skuldebref, lemnas på viss tid, ej öfverstigande sex månader.

Under förmlan att denna författning skulle hafva visat sig skadlig till sina verkningar, synnerligast i afseende på jordbruksnäringen, har Herr *C. J. Kjellman*, med hvilken Herr Johannes Andersson från Jönköpings län förenat sig, uti en inom Andra Kammaren väckt och till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 50) föreslagit, "att Riksdagen för sin del beslutar och i skrivelse hos Kongl. Maj:t anhåller om upphäfvandet af Kongl. förordningen den 13 September 1864 i fråga om räntas utgörande, med förklarande af återgång till hvad förut stadgadt varit."

Riktigheten af grundsatsen, att priset å penningar liksom å varor i allmänhet bör betingas af tillgång å ena och efterfrågan å andra sidan, torde ej kunna bestridas.

Enär ränta ej är annat än ersättning för nyttan af försträckta medel, och denna måste, under de ständigt och oändligt växlande förhållandena i alla industri-grenar, der kapitaler användas, blifva varierande, synes lagstiftaren ej böra, mera här, än i andra kontrakter, inskränka de kontraherades frihet att om vilkoren sig emellan öfverenskomma.

Att lagarne mot ocker, så vidt de haft till ändamål att lägga hinder i vägen för den lättsinnige och värdslöse att förstöra sin och andras välfärd, varit kraftlösa, är af erfarenheten tillräckligt besannadt.

Äsigten att ränte-aftalet borde frigöras har ock genom ifrågavarande författning blifvit i vår lagstiftning erkänd, ehuru man af fruktan för alltför häftiga rubbningar vid öfvergången ansett sig ej lämpligen kunna på en gång taga steget fullt ut. Denna författning är således afsedd att utgöra ett öfvergångsstadgande från förut gällande lag om en viss ränta, såsom den högsta lofliga, till en fullkomlig frihet i ränte-aftalet. Att författningen, på sätt motionären förmålt, skulle i någon väsendtlig mån förorsakat det betryck, hvarmed jordbruksnäringen under sednare tider kämpat, kan Utskottet icke medgifva. I anseende till den korta tid och de lika väl för handeln och andra näringar som för jordbruket mindre gynnsamma förhållanden, under hvilka författningen hittills egt tillämpning, torde den ännu ej hafva lemnat någon tillförlitlig eller fullständig erfarenhet af den medgifna räntefrihetens verkningar i allmänhet, och än mindre lär den hafva ådagalagt, att denna frihet i regeln är skadlig till sina följder.

På grund häraf får Utskottet värdsamt hemställa,
att förenämnda motion ej må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 14 April 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.